

(1)

บทคัดย่อ

เสกสรร กายะปาณิก และ วารินทร์ ตริ้มมงคล : การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ชายน้ำบริเวณรอบเกาะเมือง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากโครงการพัฒนาป่าชุมชนลงสู่ท้องถิ่น ปีงบประมาณ 2546 กรมป่าไม้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อทราบถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ชายน้ำบริเวณรอบเกาะเมือง อันจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ชายน้ำบริเวณรอบเกาะเมือง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ครัวเรือนตัวอย่าง จำนวน 384 ตัวอย่าง วิเคราะห์ผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS for Windows) สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าสูงสุด ต่ำสุด และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Chi-square)

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแทนครัวเรือนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ที่ระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.1 รองลงมามีส่วนร่วมที่ระดับต่ำ และระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 18.2 และ 17.7 ตามลำดับ โดยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในภาพรวมยังมีส่วนรวมอยู่ในระดับต่ำ ส่วนการมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ ในภาพรวมถือว่ามีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ปัจจัยเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น และการมีตำแหน่งทางสังคมหรือการเป็นสมาชิกขององค์กร/สมาคมทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ชายน้ำ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ครัวเรือนตัวอย่างมีแนวคิดที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โดยรวมกันปลูกต้นไม้เพิ่มเติมเนื่องในโอกาสวันสำคัญต่างๆ และช่วยกันประชาสัมพันธ์ไม่ให้เกิดตัดต้นไม้ภายในชุมชนสำหรับต้นไม้ที่ชุมชนต้องการปลูกไว้ชายน้ำ ครัวเรือนต้นไม้ประเภทที่มีดอกสวยงาม มีผล ยอดอ่อนรับประทานได้ และมีระบบรากยึดแน่นป้องกันตลิ่งพัง

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้ คือ หน่วยงานราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้มากยิ่งขึ้น โดยอาจจัดตั้งเป็นองค์กรหรือคณะกรรมการ และควรจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้ให้กับผู้นำชุมชนและบุคลากรในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดทักษะและแนวคิดในการพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ ให้เกิดความยั่งยืนต่อไปในอนาคต

คำหลัก : การมีส่วนร่วม (Participation)